

De laatste halte

De kaartjesknipper beseft plots dat hij morgen veertig wordt. Buiten de trein is het pikzwart, alsof hij al de hele tijd in een tunnel rijdt. Het valse licht binnen komt van de flikkerende tl-buizen aan het plafond. Voor de helft van zijn leven is hij kaartjesknipper. Wie hij daarvoor was, weet hij niet meer. Hij weet ook niet waarom hij nog in dienst is. Misschien wacht de chef met zijn ontslag op dit ronde getal. De kaartjesknipper houdt van getallen. Hij heeft elke trein in het station genummerd. Zo is er trein 9 met een wc-hokje dat altijd verstropt zit. In trein 32 zijn enkele zetels beklad met bloedvlekken. Trein 7 is de trein waarop iemand met graffiti een kruis heeft gespoten. Sommige nummers zijn willekeurig, over andere heeft hij nagedacht.

Nu reist hij met trein 3, waar de tl-buizen stuk zijn. De drukte van de avondspits heeft plaatsgemaakt voor beenruimte en ten slotte voor volledige leegte. Hij zit achterovergeleund in een zetel in de eersteklas en zijn voeten rusten op het leer tegenover hem. Terwijl hij voor zich uit staart naar de lege stoelen en het lege gangpad, bedenkt hij dat de chef voldoende redenen heeft om hem te ontslaan. Hij is er al enkele keren op aangesproken. De chef zei dat 'hij niet voldeed aan de strikte hygiënische normen'. Soms bemerkt hij inderdaad dat passagiers subtiel hun neus optrekken als hij voorover leunt om hun kaartje te knippen. Wanneer hij hun kaartje teruggeeft, probeert hij even subtiel uit te ademen, in hun gezicht. 'Dankjewel,' zegt hij dan en loopt verder. Soms hoort hij hen kokhalzen.

Morgen wordt hij veertig.

Op een slaapwekkende cadans raast de trein voorbij onzichtbare weilanden, steeds dichterbij het eindstation. Zoals elke avond rond dit tijdstip, haalt de kaartjesknipper zijn veldfles boven. Hij drinkt zijn whisky en denkt aan nog een reden om zichzelf te ontslaan. Meestal is hij na zijn shift versuft, door de alcohol en door de uren die in elkaar overgaan tot de waas die zijn leven is. Maar enkele weken geleden was hij straalbezopen toen de trein in het eindstation arriveerde. Een jonge assistente was druk aan het typen toen hij de deur van het kantoor open zwierde. Waarschijnlijk was ze net aangenomen en wilde ze overuren draaien, omdat ze dacht dat het een verschil zou maken. Verder was het er leeg en donker, iedereen was al naar huis. Hij trok z'n uniform uit en smeed z'n badge op haar bureau. 'Het kan niemand iets schelen dat u hier nog bent, kom mee naar mijn huis.' Wat de jonge vrouw zei, wist hij niet meer. Iets daarna was hij flauwgefallen en toen hij bijkwam, was hij alleen in het kantoor.

Nu hij er aan terugdenkt, vermoedt hij dat de assistente één van de klachten tegen hem heeft ingediend. Hij wil net een nieuwe slok nemen wanneer hij een knorrend geluid hoort, zoals dat van een hongerige maag. Er zit nog iemand in de wagon.

‘Wie is daar?’ vraagt de kaartjesknipper.

Omdat er niemand antwoordt, staat hij op en gaat zelf kijken. Een paar zetels voor hem zit een mager mannetje. Zijn hoofd steekt niet boven de leuning uit, waardoor de kaartjesknipper hem niet heeft opgemerkt. De passagier staart uit het raam en zelfs wanneer de kaartjesknipper tegenover hem gaat zitten, kijkt hij niet op.

‘Wilt u een slok?’ de kaartjesknipper biedt zijn veldfles aan.

Hij bedenkt dat hij weldra toch ontslagen zal worden, of hij is het al, maar weet het nog niet. Er komt geen antwoord dus vervolgt hij, licht geïrriteerd: ‘Het kan mij geen moer schelen dat u geen kaartje heeft, maar als u de snob gaat uithangen...’

‘Ik ben advocaat’, zegt het mannetje. Plots kijkt hij de kaartjesknipper recht aan. Hij heeft grijze, vochtige oogjes, die de kaartjesknipper aan een kraai doen denken. Hij draagt een zwarte mantel die hem niet past.

‘Zondepleiter, meer bepaald,’ gaat hij verder. Dat toontje van hem is even schriel als zijn lichaam. De kaartjesknipper stelt zich hem voor in een toga en krijgt bijna medelijden.

‘Wie gaat u verdedigen dan? En voor zover ik weet bestaat het woord zondepleiter zelfs niet.’

‘Ik moet u verdedigen. Er hangt u een proces boven het hoofd.’

De kaartjesknipper drinkt zijn veldfles bijna leeg. Hij had hem vanochtend beter moeten vullen, denkt hij.

‘Als ik een advocaat nodig heb, zoek ik er zelf wel één.’

‘Laat ik mezelf verduidelijken. Ik ben gestuurd om u te helpen. Ik raad u ten zeerste aan om van mijn hulp gebruik te maken.’

De kaartjesknipper hoort het raspende geluid opnieuw. Nu hij er op let, klinkt het te continu om van maagkrampen te komen. Het lijkt meer op het gespin van een kat.

‘Ik denk dat u best bij de volgende halte uitstapt.’

‘Er zijn geen volgende haltes meer. Er is enkel nog het eindstation.’ Hij zegt het zo zelfverzekerd dat de kaartjesknipper voor een moment twijfelt. Hoewel hij al jaren in trein 3 rijdt, werpt hij snel een blik uit het raampje om hun locatie te bepalen. Maar hij kan niets onderscheiden in de schaduwloze, diepzwarte nacht.

‘Ik wil dat u bij de volgende halte vertrekt. Als u dit niet doet, ben ik genoodzaakt dit te melden...’

‘U begrijpt het niet. Luistert u toch naar mij. Er is niet meer genoeg tijd. Al meer dan honderd keer hebt u mijn kaartje geknipt. Al die tijd heb ik u gadeslagen. Ik krijg graag een beeld van mijn cliënteel.’

Het geluid, dat ondertussen een pijnlijk geknars is geworden, klinkt steeds onnatuurlijker.

‘U haat uw job, om niet te zeggen uw leven. Elke keer als u een gaatje knipt, voelt u de leegte in uw binnenste uitdijen, als een kanker die u opvreet. U probeert iedereen rond u mee te zuigen in dat zwarte gat. Wel heeft u nog steeds uw kleine pleziertjes, die uw lever en longen verwoesten. U stinkt en u weet het, blaast uw ranzige adem in de mensen hun gezicht. U kent geen schaamte, hebt geen waardigheid, bent pervers. Maar hoe verderfelijk u ook bent, het is mijn plicht om u te verdedigen.’

De lampen aan het plafond schijnen plots onaangenaam fel. De kaartjesknipper voelt zijn slapen bonzen. De lichten flikkeren niet meer. Hij weet niet hoeveel haltes er nog komen maar bij de volgende zal hij dit schepsel de trein afsturen, desnoods met geweld. Hij wil net opstaan om in een andere wagon te gaan zitten wanneer de passagier verder begint te praten.

‘Dit is niet trein 3.’

Behalve de kaartjesknipper weet niemand van de nummers. Die waren van hem alleen, de enige controle die hij had in zijn leven. Met één enkele zin doorprijkt de scherpe snavel zijn houvast. Hoe kan hij nu nog zeker zijn dat hij morgen veertig wordt?

Genadeloos krast het wezen verder: ‘Misschien kan ik u zelfs volledig vrijpleiten. Het wordt een lastige zaak. Maar als God ons goed gezind is, kunnen we misschien nog winnen.’

Met zijn klauwen grijpt hij een kaft uit de binnenkant van zijn mantel.

‘Dit is uw dossier. Hierop zal de Rechter zich beroepen. Alles staat er in, van de spin die u hebt gedood tot de vrouw die u hebt verkracht. Ik mag het u laten zien als we er zijn. Dat is zeer spoedig.’

De kaartjesknipper voelt zich plots verschrikkelijk moe. Hij kan niet meer opstaan en hij vergeet de twee tussenhalthes, die maar niet komen. Hij vergeet dat hij morgen veertig wordt en dat ze in een trein zitten. Hij wil slapen en nooit meer wakker worden.

Ze vertragen. Met zijn dichtvallende ogen kan hij nog vaag de contouren ontwaren van een grote, zwarte vogel die voor hem zit.

Ze staan stil.

SW-1804

‘We zijn er mijnheer. U bent nu officieel gestorven.’